Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

zo 4. júna 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Právne postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom — Smernica 2003/109/ES — Článok 5 ods. 2 a článok 11 ods. 1 — Vnútroštátna právna úprava, ktorá štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nadobudli právne postavenie osôb s dlhodobým pobytom, ukladá integračnú povinnosť potvrdenú skúškou pod hrozbou pokuty“

Vo veci C-579/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Holandsko) z 13. novembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 15. novembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

P,

S

proti

Commissie Sociale Zekerheid Breda,

College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), sudcovia J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, J. L. da Cruz Vilaça a C. Lycourgos,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. novembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— P a S, v zastúpení: J. B. Bierbach, advocaat,

— holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman, M. de Ree, B. Koopman a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,

— portugalská vláda, v zastúpení: L. Inez Fernandes a N. Piçarra, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

— Európska komisia, v zastúpení: M. Condou-Durande a G. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 28. januára 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 5 ods. 2 a článku 11 ods. 1 smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

2 Tento návrh bol predložený v rámci sporu medzi P a S na jednej strane a Commissie Sociale Zekerheid Breda (Komisia sociálneho zabezpečenia mesta Breda, ďalej len „Commissie Sociale Zekerheid“) a College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen (obecné zastupiteľstvo obce Amstelveen) na strane druhej vo veci uloženia občianskej integračnej povinnosti uvedenými orgánmi.

Právny rámec

Právo Únie

3 V zmysle odôvodnení 2, 4, 6 a 12 smernice 2003/109:

„(2) Európska Rada na svojom mimoriadnom zasadnutí v Tampere v dňoch 15. a 16. októbra 1999 vyhlásila, že právne postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín by malo byť priblížené k právnemu postaveniu štátnych príslušníkov členských štátov a že osobe, ktorá sa určitú stanovenú dobu oprávnene zdržiava v členskom štáte a ktorá je držiteľom povolenia na dlhodobý pobyt, by mali byť priznané v členskom štáte jednotné práva, ktoré sa čo najviac približujú právam občanov Európskej únie;

…

(4) integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín s povolením na dlhodobý pobyt v členských štátoch je kľúčovým prvkom v rozvíjaní ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa spoločenstva, uvedeného v zmluve;

…

(6) hlavným kritériom na získanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom by mala byť dĺžka pobytu na území členského štátu. Pobyt by mal byť oprávnený a zároveň nepretržitý, aby sa preukázalo, že osoba sa v krajine usadila. Vypracujú sa ustanovenia s určitým druhom flexibility, takže by sa brali do úvahy okolnosti, za ktorých by osoba mohla dočasne opustiť územie;

…

(12) k vytvoreniu skutočného nástroja pre integráciu osôb s dlhodobým pobytom do spoločnosti v ktorej žijú, osoby s dlhodobým pobytom by mali požívať rovnoprávnosť v prístupe spolu s občanmi členského štátu v širokom rozsahu v ekonomickej a sociálnej oblasti, za podmienok ustanovených touto smernicou;“

4 Článok 1 uvedenej smernice s názvom „Predmet úpravy“ v písmene a) stanovuje:

„Táto smernica upravuje:

a) podmienky na priznanie a odňatie postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ktorý udeľuje členský štát s ohľadom na štátnych príslušníkov tretích krajín, oprávnene sa zdržiavajúcich na jeho území, ako aj k tomu sa vzťahujúce práva…“

5 Článok 4 ods. 1 tejto smernice uvádza:

„Členské štáty priznajú postavenie osoby s dlhodobým pobytom štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú oprávnene a nepretržite na ich území päť rokov bezprostredne pred podaním príslušnej žiadosti.“

6 Článok 5 smernice 2003/109 s názvom „Podmienky na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom“ stanovuje:

„1. Členské štáty si vyžiadajú od štátnych príslušníkov tretích krajín dôkazy o tom, že oni sami a na nich závislí rodinní príslušníci majú:

a) stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre nich a ich rodinných príslušníkov, bez zaťaženia systému sociálnej pomoci dotknutého členského štátu. členské štáty vyhodnotia tieto zdroje s odvolaním sa na ich povahu a pravidelnosť a môžu vziať do úvahy výšku minimálneho platu a dôchodku pred podaním žiadosti o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom;

b) zdravotné poistenie s ohľadom na všetky riziká bežne pokryté v prípade vlastných štátnych príslušníkov v príslušnom členskom štáte.

2. Členské štáty môžu vyžadovať od štátnych príslušníkov tretích krajín, aby vyhoveli integračným podmienkam v súlade s vnútroštátnym právom.“

7 Článok 11 uvedenej smernice s názvom „Rovnaké zaobchádzanie“ v odseku 1 stanovuje:

„Osoby s dlhodobým pobytom majú nárok na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci vo vzťahu k:

a) prístupu k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti, pokiaľ takéto činnosti nezahŕňajú, hoci aj na prechodnú dobu, vykonávanie verejnej moci a k podmienkam zamestnávania a pracovným podmienkam, vrátane podmienok, ktoré sa týkajú prepustenia a odmeňovania;

b) všeobecnému vzdelávaniu a odbornému vzdelávaniu, vrátane študijných grantov, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi;

c) uznávaniu profesionálnych diplomov, osvedčení a iných kvalifikácií, v súlade s vnútroštátnym právom;

d) sociálnemu zabezpečeniu, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany, ako je vymedzené vo vnútroštátnom práve;

e) daňovým výhodám;

f) prístupu k tovaru a službám a poskytovaniu tovarov a služieb dostupných pre verejnosť a k postupom pre získanie ubytovania;

g) slobode združovania a zapájania sa a členstva v organizácii, zastupujúcej pracovníkov alebo zamestnancov, alebo akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určitú profesiu, vrátane podpory priznaných takýmito organizáciami, bez toho, aby tým boli dotknuté vnútroštátne ustanovenia o verejnom poriadku a bezpečnosti štátu;

h) k voľnému prístupu na celé územie príslušného členského štátu, vrátane obmedzení určených vnútroštátnymi právnymi predpismi z dôvodov bezpečnosti.

…“

Holandské právo

8 Článok 1 písm. p) zákona o cudzincoch z roku 2000 (Vreemdelingenwet 2000), v znení uplatniteľnom na vec samu (ďalej len „Vw z roku 2000“), stanovuje:

„V tomto zákone a právnych predpisov vydaných na jeho základe sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

p) osoba s dlhodobým pobytom: držiteľ povolenia na pobyt na dobu neurčitú uvedeného v článku 20, ktoré je vydané v rámci vykonania článku 8 ods. 2 smernice 2003/109, alebo držiteľ povolenia na pobyt pre osobu s dlhodobým pobytom – ES vydaného iným štátom, ktorý je zmluvnou stranou…“

9 Článok 20 ods. 1 uvedeného zákona stanovuje:

„Minister má právomoc:

a) vyhovieť, zamietnuť alebo tiež nezohľadniť žiadosť o udelenie alebo zmenu povolenia na pobyt na dobu neurčitú;

b) odňať povolenie na pobyt na dobu neurčitú alebo ho zmeniť.“

10 Podľa článku 21 ods. 1 Vw z roku 2000:

„1 Na základe článku 8 druhého odseku smernice 2003/109 možno žiadosť o vydanie alebo zmenu povolenia na pobyt na dobu neurčitú v zmysle článku 20 zamietnuť len v prípade, ak cudzinec:

a) sa v zmysle článku 8 bezprostredne po podaní žiadosti oprávnene a nepretržite nezdržiaval na území počas piatich po sebe nasledujúcich rokov;

…

k) nezložil integračnú skúšku uvedenú v článku 7 ods. 2 písm. a) zákona o integrácii [(Wet Inburgering) v znení uplatniteľnom na vec samu (ďalej len ‚Wi‘)], alebo nezískal diplom, osvedčenie alebo iný dokument uvedený v článku 5 ods. 1 písm. c) tohto zákona.“

11 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Wi upravuje integráciu všetkých prisťahovalcov usadených v Holandsku do holandskej spoločnosti. Integrácia zahŕňa nadobudnutie ústnych a písomných znalostí holandského jazyka, ako aj vedomostí o holandskej spoločnosti. Jazykové znalosti a znalosti holandskej spoločnosti sa preverujú formou skúšky. Tak prisťahovalci, ktorí sa v čase nadobudnutia účinnosti Wi, t. j. 1. januára 2007, už dlhší čas legálne zdržiavali v Holandsku, ako aj

prisťahovalci, ktorí vstúpili na územie Holandska po tomto dátume, v zásade podliehajú občianskej integračnej povinnosti buď od 1. januára 2007, alebo od dátumu, odkedy sú oprávnene usadení na území Holandska po 1. januári 2007.

12 Článok 3 Wi stanovuje:

„1. Občianska integračná povinnosť sa vzťahuje na cudzinca, ktorý má oprávnený pobyt v zmysle článku 8 písm. a) až e) alebo písm. l) Vw z roku 2000 a ktorý:

a) sa v Holandsku zdržiava za iným účelom než je prechodný pobyt,

…

4. Občianska integračná povinnosť uvedená v odseku 1 nevzniká so spätnou účinnosťou.“

13 Podľa článku 5 Wi:

„1. Občianska integračná povinnosť sa odchylne od článku 3 nevzťahuje na osobu, ktorá:

a) má menej ako 16 rokov alebo dosiahla vek 65 alebo viac rokov;

b) sa v Holandsku zdržiavala najmenej osem rokov počas povinnej školskej dochádzky;

c) je držiteľom diplomu, osvedčenia alebo iného dokladu uvedeného vo všeobecnom správnom nariadení alebo vydaného na jeho základe;

d) podlieha povinnej školskej dochádzke alebo povinnosti nadobudnúť odbornú kvalifikáciu;

e) po absolvovaní povinnej školskej dochádzky alebo splnení povinnosti nadobudnúť odbornú kvalifikáciu absolvuje vzdelávanie, ktoré je ukončené diplomom, osvedčením alebo iným dokladom podľa písmena c);

f) preukázala, že disponuje dostatočnou ústnou a písomnou znalosťou holandského jazyka a má zjavné vedomosti o holandskej spoločnosti.

2. Občianskej integračnej povinnosti nepodlieha ani:

…

c) cudzinec, ktorý podľa právnej úpravy členského štátu Európskej únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, splnil integračnú podmienku na účely nadobudnutia právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom v zmysle smernice 2003/109;

…

3. Osoba povinná integrovať sa, ktorá disponuje diplomom, osvedčením alebo iným dokladom uvedeným vo všeobecnom správnom nariadení alebo vydaným na jeho základe, z ktorého vyplýva, že už disponuje zručnosťami a znalosťami v zmysle článku 7, je oslobodená od povinnosti získať tieto zručnosti a znalosti a zložiť príslušnú časť integračnej skúšky.

4. Všeobecným správnym nariadením alebo na základe neho možno prijať ustanovenia týkajúce sa:

a) ďalšieho celkového alebo čiastočného oslobodenia od občianskej integračnej povinnosti;

b) zdržiavania sa na území štátu podľa odseku 1 písm. b) a

c) uplatňovania odseku 1 písm. f).

5. Minister môže prijať správne predpisy na uplatňovanie odseku 2 písm. d).“

14 Článok 31 uvedeného zákona stanovuje:

„1. College van Burgemeester en Wethouders uloží správnu pokutu osobám povinným integrovať sa, ktoré v lehote stanovenej v článku 7 ods. 1 alebo predĺženej lehote podľa odseku 2 písm. a) nezložili integračnú skúšku.

2. Odchylne od odseku 1:

a) College van Burgemeester en Wethouders predĺži lehotu v zmysle článku 7 ods. 1, keď osoba povinná integrovať sa hodnoverne preukáže, že nemožno voči nej vzniesť námietku nezloženia integračnej skúšky, alebo

b) College van Burgemeester en Wethouders schváli oslobodenie od integračnej povinnosti, keď na základe úkonov vykonaných osobou povinnou integrovať sa dospeje k záveru, že z pochopiteľných dôvodov nemôže zložiť integračnú skúšku.

3. Predpisy na uplatnenie odseku 2 sa prijmú všeobecným správnym nariadením alebo na jeho základe.“

15 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že Wi nadobudol účinnosť 1. januára 2007. Spolu s nadobudnutím účinnosti tohto zákona bol do Vw z roku 2000 doplnený článok 21 ods. 1 písm. k). Toto ustanovenie sa však skutočne uplatňovalo až s účinnosťou od 1. januára 2010.

16 V tejto súvislosti holandská vláda spresňuje, že povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku je podmienkou získania právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom uplatňovanou tak na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prvýkrát získali oprávnený pobyt v Holandsku po nadobudnutí účinnosti Wi, ako aj na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí napriek tomu, že sa v čase nadobudnutia účinnosti Wi už legálne zdržiavali v Holandsku, požiadali o udelenie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom po 1. januári 2010. Článok 21 ods. 1 písm. k) Vw z roku 2000 sa teda uplatňuje na tieto dve kategórie štátnych príslušníkov.

17 Naproti tomu štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa ku dňu nadobudnutia účinnosti Wi už oprávnene zdržiavali v Holandsku a požiadali o udelenie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom v čase od 1. januára 2007 do 1. januára 2010 – ako žalobkyne vo veci samej – nemajú povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku, aby mohli nadobudnúť uvedené právne postavenie. Článok 21 ods. 1 písm. k) Vw z roku 2000 sa teda na túto kategóriu štátnych príslušníkov neuplatňuje.

18 Štátni príslušníci patriaci do uvedenej kategórie však musia zložiť občiansku integračnú skúšku v lehote, ktorú stanoví College van Burgemeester en Wethouders tej obce, v ktorej uvedení štátni príslušníci majú svoje bydlisko, a za jej nesplnenie hrozí pokuta. Pokiaľ skúška nebude v tejto lehote zložená, stanoví sa nová lehota, pričom výška pokuty sa zakaždým zvyšuje.

19 Občianska integračná povinnosť vzťahujúca sa na túto kategóriu štátnych príslušníkov teda nemá vplyv ani na nadobudnutie, ani na zachovanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom.

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

20 P a S sú štátne príslušníčky tretích krajín, ktoré 14. novembra 2008 a 8. júna 2007 získali na základe smernice 2003/106 platné povolenia na pobyt na dobu neurčitú pre osoby s dlhodobým pobytom.

21 Rozhodnutím z 1. augusta 2008 Commissie Sociale Zekerheid informovala P, že sa na ňu vzťahuje občianska integračná povinnosť uvedená vo Wi a že do 30. júna 2013 musí zložiť občiansku integračnú skúšku. Na základe tohto rozhodnutia P začala navštevovať občiansky integračný kurz ponúkaný Commissie Sociale Zekerheid. Tento kurz 25. augusta 2008 P prechodne prerušila zo zdravotných dôvodov. Potom už v kurze nepokračovala. Rozhodnutím zo 4. augusta 2009 Commissie Sociale Zekerheid opätovne rozhodla, že P podlieha tejto povinnosti a musí túto skúšku zložiť do 30. júna 2013. Commissie Sociale Zekerheid 25. februára 2010 zotrvala na svojom rozhodnutí zo 4. augusta 2009.

22 Rozhodnutím z 24. februára 2010 College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Amstelveen informovalo S, že sa na ňu vzťahuje občianska integračná povinnosť uvedená vo Wi a že do 24. augusta 2013 musí zložiť občiansku integračnú skúšku.

23 V rámci odvolaní podaných zo strany P a S proti zamietnutiu žalôb smerujúcich voči rozhodnutiam, ktorými sa im ukladá povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku, Centrale Raad van Beroep (vyšší správny súd) spochybnil súlad občianskej integračnej povinnosti so smernicou 2003/109.

24 Domnievajúc sa, že uloženie takejto povinnosti sa zakladá na článku 5 ods. 2 smernice 2003/109, sa vnútroštátny súd predovšetkým pýta, či po priznaní právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom členské štáty môžu stanoviť integračné podmienky formou občianskej integračnej skúšky, ktorá je sankcionovaná systémom pokút.

25 Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že občianska integračná povinnosť skutočne môže spadať pod článok 11 ods. 1 písm. a) a b) smernice 2003/109. Ak je to tak, potom v rozsahu, v akom sa uvedená povinnosť neukladá domácim štátnym príslušníkom, nemôžu takejto povinnosti podliehať ani štátni príslušníci tretích krajín s dlhodobým pobytom, pretože by sa porušila zásada rovnosti zaobchádzania uvedená v tomto ustanovení.

26 Okrem toho sa vnútroštátny súd domnieva, že ak sa vo vnútroštátnom práve skutočne môžu stanoviť integračné podmienky, nemôže ísť o také podmienky, ktoré by znemožnili alebo značne sťažili nadobudnutie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom alebo zachovanie tohto právneho postavenia. Vnútroštátny súd teda nevylučuje, že občianska integračná povinnosť nie je v súlade s týmto kritériom.

27 Napokon sa vnútroštátny súd pýta, či skutočnosť, že je po získaní právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom podaná informácia, že je potrebné následne splniť občiansku integračnú povinnosť, ako je to v prípade S, má vplyv na posúdenie súladu tejto povinnosti so smernicou 2003/109.

28 Za týchto podmienok Centrale Raad van Beroep rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. Majú sa účel a zmysel smernice 2003/109, prípadne jej článok 5 ods. 2 a/alebo článok 11 ods. 1 vykladať v tom zmysle, že nie je s nimi zlučiteľné uloženie integračnej povinnosti spojené s hrozbou uloženia pokuty, ktoré je upravené vo vnútroštátnom práve pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú právne postavenie osôb s dlhodobým pobytom?

2. Je pre odpoveď na prvú otázku relevantné, či bola občianska integračná povinnosť uložená skôr, ako bolo priznané právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom?“

O prejudiciálnych otázkach

29 Svojimi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či smernica 2003/109 a najmä článok 5 ods. 2 a článok 11 ods. 1 tejto smernice bránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už majú právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom, ukladá povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku pod hrozbou pokuty, a či je v tejto súvislosti relevantná skutočnosť, že uvedené právne postavenie získali pred uložením tejto povinnosti alebo až po jej uložení.

30 Na úvod treba uviesť, že otázky položené vnútroštátnym súdom sa týkajú len štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú v Holandsku ku dňu nadobudnutia účinnosti Wi, t. j. 1. januára 2007, a ktorí požiadali o právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom v čase od 1. januára 2007 do 1. januára 2010, ako je to v prípade P a S.

31 Pre túto kategóriu štátnych príslušníkov občianska integračná povinnosť, o akú ide vo veci samej, spočívajúca v zložení skúšky preukazujúcej nadobudnutie schopnosti vyjadrovať sa v ústnej a písomnej forme v holandskom jazyku, ako aj v preukázaní dostatočnej znalosti holandskej spoločnosti, nepredstavuje podmienku pre získanie alebo zachovanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ale vedie len k uloženiu pokuty tým osobám, ktoré po uplynutí stanovenej lehoty nezložili túto skúšku.

32 Okrem toho treba poukázať na význam, ktorý normotvorca Únie priznáva integračným opatreniam, vyplývajúci predovšetkým z odôvodnenia 4 smernice 2003/109, v ktorom sa stanovuje, že integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín s povolením na dlhodobý pobyt v členských štátoch je kľúčovým prvkom v rozvíjaní ekonomickej a sociálnej súdržnosti, základného cieľa Únie uvedeného v Zmluve.

33 Na otázky položené vnútroštátnym súdom treba odpovedať s prihliadnutím na tieto úvahy.

34 Pokiaľ ide po prvé o článok 5 ods. 2 smernice 2003/109 s názvom „Podmienky na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom“, toto ustanovenie stanovuje, že členské štáty môžu vyžadovať od štátnych príslušníkov tretích krajín, aby vyhoveli integračným podmienkam v súlade s vnútroštátnym právom.

35 Zo znenia uvedeného ustanovenia, ako aj z jeho kontextu teda vyplýva, že toto ustanovenie priznáva členským štátom možnosť podmieniť získanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom predchádzajúcim splnením určitých integračných podmienok.

36 Článok 5 ods. 2 smernice 2003/109 sa teda týka integračných podmienok, ktoré sa vyžadujú pred priznaním právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom.

37 Ako už bolo uvedené v bode 31 tohto rozsudku, občianska integračná povinnosť dotknutá vo veci samej nepredstavuje podmienku ani pre získanie, ani pre zachovanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí o toto postavenie požiadali v čase od 1. januára 2007 do 1. januára 2010. Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o túto kategóriu štátnych príslušníkov, takáto povinnosť nemôže byť považovaná za integračnú podmienku v zmysle článku 5 ods. 2 smernice 2003/109.

38 Keďže článok 5 ods. 2 smernice 2003/109 členským štátom neprikazuje a ani nezakazuje, aby od štátnych príslušníkov tretích krajín vyžadovali splnenie integračných podmienok po získaní právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom, toto ustanovenie nebráni takému integračnému opatreniu, o aké ide vo veci samej.

39 Pokiaľ ide o článok 11 ods. 1 smernice 2003/109, treba uviesť – ako sa uvádza v odôvodnení 12 uvedenej smernice – že toto ustanovenie zaručuje štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí nadobudli právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom, rovnosť zaobchádzania ako s domácimi štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu v oblastiach vymenovaných v písmenách a) až h) uvedeného ustanovenia.

40 Vzhľadom na skutočnosť, že občianska integračná povinnosť dotknutá vo veci samej sa neukladá domácim štátnym príslušníkom, treba preskúmať, či by takáto povinnosť mohla byť v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania zakotvenou v článku 11 ods. 1 smernice 2003/109 vzhľadom na rôzne oblasti uvádzané v tomto článku.

41 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry zásada rovnosti zaobchádzania vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych situáciách rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený (rozsudok S.P.C.M. a i., C-558/07, EU:C:2009:430, bod 74, ako aj citovaná judikatúra).

42 V tejto súvislosti treba uviesť, že predmetné integračné opatrenia spočívajú v podstate v povinnosti nadobudnúť a/alebo preukázať schopnosti vyjadrovať sa v holandskom jazyku slovom aj písmom, ako aj znalosť holandskej spoločnosti. Zatiaľ čo u domácich štátnych príslušníkov možno predpokladať, že takéto schopnosti a znalosti majú, nie je to možné zakaždým predpokladať u štátnych príslušníkov tretích krajín. Preto, ako to uviedol generálny advokát v bode 52 svojich návrhov, sa treba domnievať, že situácia štátnych príslušníkov tretích krajín nie je porovnateľná so situáciou domácich štátnych príslušníkov, pokiaľ ide o užitočnosť takých integračných opatrení, akými sú znalosť jazyka a spoločnosti predmetnej krajiny.

43 Z tohto dôvodu v rozsahu, v akom uvedené situácie nie sú porovnateľné, skutočnosť, že občianska integračná povinnosť dotknutá vo veci samej nie je uložená domácim štátnym príslušníkom, neporušuje právo štátnych príslušníkov tretích krajín s dlhodobým pobytom na rovnosť zaobchádzania ako s domácimi štátnymi príslušníkmi podľa článku 11 ods. 1 smernice 2003/109.

44 Vykonávacie pravidlá uplatňovania tejto občianskej integračnej povinnosti však nesmú porušovať zásadu zákazu diskriminácie v oblastiach uvedených v článku 11 ods. 1 smernice 2003/109.

45 V každom prípade treba dodať, že členské štáty nemôžu uplatňovať vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá môže ohroziť dosiahnutie cieľov smernice a tým ju zbaviť jej potrebného účinku (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, C-508/10, EU:C:2012:243, bod 65).

46 Z tohto hľadiska z odôvodnení 4, 6 a 12 smernice 2003/109 vyplýva, že jej hlavným cieľom je integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa dlhodobo usadili v členských štátoch (pozri rozsudok Komisia/Holandsko, C-508/10, EU:C:2012:243, bod 66).

47 Pokiaľ ide v prvom rade o povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku dotknutú vo veci samej, nemožno spochybniť, že nadobudnutie jazykových schopností a znalostí o spoločnosti hostiteľského členského štátu značne zjednodušuje komunikáciu medzi štátnymi príslušníkmi tretích krajín a domácimi štátnymi príslušníkmi a okrem toho interakciu a rozvoj sociálnych väzieb medzi nimi. Takisto nemožno spochybniť, že získanie znalostí jazyka hostiteľského členského štátu uľahčuje prístup štátnych príslušníkov tretích krajín na pracovný trh a k odbornému vzdelávaniu.

48 Z tohto hľadiska treba konštatovať, že v rozsahu, v akom povinnosť zložiť takú skúšku, o akú ide vo veci samej, umožňuje zabezpečiť, že dotknutí štátni príslušníci tretích krajín získajú znalosti, ktoré sú nesporne užitočné na vytvorenie väzieb s hostiteľským členským štátom, takáto povinnosť neohrozuje dosiahnutie cieľov sledovaných smernicou 2003/109, ale naopak môže sa podieľať na ich dosiahnutí.

49 Pravidlá vykonania tejto povinnosti však nesmú ohrozovať tieto ciele, najmä vzhľadom na úroveň znalostí požadovanú na zloženie občianskej integračnej skúšky, prístup ku kurzom a materiály, ktoré sú potrebné na prípravu na túto skúšku, výšku zápisného požadovaného od štátnych príslušníkov tretích krajín za účasť na uvedenej skúške alebo zohľadnenie individuálnych okolností, akými sú vek, negramotnosť alebo úroveň vzdelania.

50 Ďalej pokiaľ ide o systém pokút dotknutý vo veci samej, treba uviesť, že uloženie pokuty štátnym príslušníkom tretích krajín s dlhodobým pobytom, ktorí v okamihu uplynutia stanovenej lehoty nezložili občiansku integračnú skúšku, ako prostriedok na zabezpečenie efektivity občianskej integračnej povinnosti, ktorej tieto osoby podliehajú, sám osebe neohrozuje ciele sledované smernicou 2003/109, a preto ju nezbavuje potrebného účinku.

51 Treba však zohľadniť skutočnosť, že maximálna výška pokuty, ktorú možno vo veci samej uložiť, dosahuje pomerne vysokú výšku, a to 1 000 eur, a že táto pokuta môže byť okrem toho uložená zakaždým, keď uplynú lehoty na zloženie občianskej integračnej skúšky a táto skúška nebude úspešne absolvovaná, pričom nie je stanovená hranica danej pokuty, môže sa opakovane ukladať až kým dotknutý štátny príslušník tretej krajiny uvedenú skúšku nezloží.

52 Treba tiež uviesť, že sa uloží pokuta štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí v stanovenej lehote nezložili občiansku integračnú skúšku bez ohľadu na skutočnosť, že počas uvedenej lehoty sa títo príslušníci nikdy na uvedenú skúšku nedostavili alebo sa na nej prípadne viackrát zúčastnili.

53 Okrem toho zápisné na občiansku integračnú skúšku, ako aj prípadné výdavky spojené s prípravou na ňu si musia platiť dotknutí štátni príslušníci tretích krajín. Treba zároveň uviesť, že na pojednávaní holandská vláda poukázala na to, že výška zápisného na skúšku je 230 eur a dotknutí štátni príslušníci tretích krajín musia toto zápisné zaplatiť zakaždým, keď sa v priebehu stanovenej lehoty dostavia na občiansku integračnú skúšku, a uvedené zápisné sa nevracia štátnym príslušníkom, ktorí túto skúšku nezložili. Z toho vyplýva, že uloženie pokuty nie je jediným negatívnym dôsledkom pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým sa nepodarilo uvedenú skúšku zložiť pred uplynutím stanovenej lehoty.

54 Za týchto podmienok, ktoré musí preveriť vnútroštátny súd, môže platba pokuty ako sankcia za nesplnenie povinnosti zložiť občiansku integračnú skúšku popri zaplatení nákladov súvisiacich s vykonanými skúškami ohroziť dosiahnutie cieľov sledovaných smernicou 2003/109 a v dôsledku toho ju pozbaviť potrebného účinku.

55 Napokon v rozsahu, v akom občianska integračná povinnosť uvedená vo vnútroštátnej právnej úprave dotknutej vo veci samej nemá vplyv na získanie alebo zachovanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom u štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí o toto postavenie požiadali v čase od 1. januára 2007 do 1. januára 2010, ako už bolo uvedené v bode 31 tohto rozsudku, treba konštatovať, že skutočnosť, či právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom bolo získané pred uložením tejto povinnosti alebo po jej uložení, nie je vo veci samej relevantná pre odpoveď poskytnutú vnútroštátnemu súdu.

56 Na základe vyššie uvedených úvah treba na položené otázky odpovedať, že smernica 2003/109 a najmä článok 5 ods. 2 a článok 11 ods. 1 tejto smernice nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už majú právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom, ukladá povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku pod hrozbou pokuty, pod podmienkou, že jej vykonávacie pravidlá nemôžu ohroziť dosiahnutie cieľov sledovaných uvedenou smernicou, čo musí preveriť vnútroštátny súd. Skutočnosť, že právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom bolo získané pred uložením povinnosti zložiť občiansku integračnú skúšku alebo po jej uložení, nie je v tejto súvislosti relevantná.

O trovách

57 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom, a najmä článok 5 ods. 2 a článok 11 ods. 1 tejto smernice nebránia takej vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, ktorá štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí už majú právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom, ukladá povinnosť zložiť občiansku integračnú skúšku pod hrozbou pokuty, pod podmienkou, že jej vykonávacie pravidlá nemôžu ohroziť dosiahnutie cieľov sledovaných uvedenou smernicou, čo musí preveriť vnútroštátny súd. Skutočnosť, že právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom bolo získané pred uložením povinnosti zložiť občiansku integračnú skúšku alebo po jej uložení, nie je v tejto súvislosti relevantná.

Podpisy